

Statsbudsjettet for 2023 – innspill fra Creo

Creo – forbundet for kunst og kultur er Norges største kunstnerorganisasjon med over 10.000 medlemmer. Creos medlemmer arbeider innenfor alle deler av kulturlivet; Noen er artister, noen er utøvende musikere i et band, i et ensemble, i en kirke eller i et orkester. Noen er pedagoger eller underviser i musikk eller andre kunsthøgskolefag i grunnskolen, på videregående skoler, i private og kommunale kulturskoler, ved en høyskole eller et universitet. Noen er låtskrivere eller komponister eller begge deler. Noen danser ballett eller moderne dans, noen jobber med lyd og lys eller gjør andre ting «bak scenen» og noen er musikkterapeuter.

I Meld.St. 8 (2018-2019) *Kulturens kraft* etableres følgende samfunns mål for kulturpolitikken:

Eit levande demokrati der alle er frie til å ytre seg, og der mangfold, skaparkraft og kreativitet er høgt verdsett. Eit inkluderande samfunn der kunst og kultur av ypparste kvalitet inspirerer, samlar og lærer oss om oss sjølv og omverda.

Dette er overordnede mål Creo kan stille seg bak. Men dette er abstrakte mål som i den praktiske politikken må fylles med innhold. Et aktivt og mangfoldig kunst- og kulturliv er viktig for å gi den enkeltes liv et rikere og mer fullverdig innhold. Kultur bidrar også til verdiskapning, kompetanse, læring, helse og toleranse. Kunst- og kulturuttrykk har en verdi i seg selv og for seg selv.

Alle må gis tilgang til kunstopplevelser og kulturaktiviteter. Dette sikres best gjennom offentlig finansiering og gode og forutsigbare finansieringsordninger. Kulturen er en vesentlig del av det offentlige ordskiftet, og både enkeltkunstnere, frie kunstnergrupper og kulturinstitusjonene spiller en sentral rolle for debatt, demokrati, ytringsfrihet og meningsdannelse.

Vi vil i dette notatet komme med konkrete forslag til prioriteringer som kan fremmes i forslaget til statsbudsjett for 2023, og til det arbeidet ASD er i startfasen med og som er viktig for Creos medlemmer.

Mange kunstnere er helt eller delvis selvstendig næringsdrivende og har ikke rett til sykepengene de første 16 dagene av en sykmeldingsperiode, og får deretter ikke mer enn 80 prosent av sykepengene grunnlaget. Frivillig tilleggforsikring er oftest for dyr for denne gruppen og forsikringsordningen legger heller ikke til rette for de med kombinerte inntekter. Hvis man både er frilanser og selvstendig næringsdrivende kan man kun tegne forsikring for næringsdelen av sitt virke, uansett hvor lav næringsinntekten er

- ***Folketrygdloven må derfor endres slik at selvstendig næringsdrivende, og da også inkludert kunstnere, får rett til 100 prosent sykepengedekning fra 17. sykedag.***
- ***Det bør også vurderes å endre ordningen med at tilleggforsikringen for frilansere/ næringsdrivende skal være selvbærende, og det må sikres at de med kombinerte inntekter frilansere/næringsdrivende kan tegne forsikring også for frilansdelen av sitt virke.***

En utfordring for selvstendig næringsdrivende er at alle skattefradrag fører til redusert overskudd og til dårligere økonomisk grunnlag for trygdeytelser.

- **Vi mener derfor det bør innføres minstefradrag på næringsinntekt, tilsvarende dagens minstefradrag på lønnsinntekt, og at man må arbeide for å fjerne den negative effekten som investeringer i egen næringsvirksomhet har for beregningsgrunnlaget av trygdeytelser.**

Mange kunstnere og kulturarbeidere opplever at de ikke får arbeidsoppdrag uten å måtte ta dem i egen næring. I mange av disse situasjonene er dette snakk om «uekte» og påtvungne næringsoppdrag. Hvis man krever å være lønnsinntaker/ansettes risikerer man at oppdraget gis til en annen. Konsekvensen av å være selvstendig næringsdrivende er at man mister trygderettigheter, står uten yrkesskadeforsikring og at arbeidsmiljøloven og fremforhandlede tariff- og normalavtaler ikke gjelder.

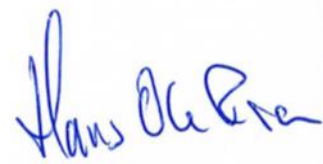
Vi er derfor svært glade for at påtroppende regjering vil **stramme inn på muligheten til å omgå arbeidsgiveransvaret og sikre at den som i realiteten bestemmer hvordan arbeidet skal utføres, har rettigheter og plikter som arbeidsgiver, blant annet ved å endre arbeidsmiljøloven.** Dette vil – mener vi – føre til at blant andre de som drar på turne med den kulturelle skolesekken, de som blir engasjert ved teatrene og i NRK og andre medier nå må engasjeres som arbeidstakere og ikke som oppdragstakere. Også i andre bransjer vil dette føre til en endring, med positive konsekvenser for mange av Creos medlemmer.

Men noen skal og må fremdeles være næringsdrivende. Det er derfor svært bra at regjeringen i plattformen melder at de vil **utrede og forbedre sosiale ordninger for selvstendig næringsdrivende.** Dette er et område som er svært viktig for Creo, og noe vi har brukt mye tid og krefter på å få forbedret.

- **Vi i Creo stiller oss til disposisjon for departementet i begge disse viktige utredningene, og ønsker med dette å bli med i begge disse utvalgsarbeidene.**

Vi minner også om at det er lovet en Kunstnerutredning fra KUD, og ber om at det arbeidet koordineres med disse utredningene.

Med vennlig hilsen

Hans Ole Rian
Forbundsleder
Creo – forbundet for kunst og kultur